

Opština

TÁJÉKOZTATÓ

AZ

1950. ÉVI RÉSZLEGES TAGOSÍTÁSRÓL

1950

A FÖLDMŰVELESÜGYI MINISZTERIUM KIADVÁNYA

Felelős kiadó: Dr. Hajdu István

Globus Nyomda N. V., Budapest — Felelős vezető: Kósa Zoltán

A RÉSZLEGES TAGOSÍTÁS JELENTŐSÉGE.

Népköztársaságunk az elmúlt évben a dolgozó parasztok nagyszámú kérésének tett eleget, amikor megalkotta a részleges tagosításról szóló törvényerejű rendeletet. Ezzel lehetővé tette állami gazdaságaink és termelőszövetkezeteink szétszórt ingatlanainak összevonását nagvüzemi gazdálkodásra alkalmas táblákba. A tagosítás lehetővé tette azt is, hogy a már meglévő termelőszövetkezetekbe újonnan belépő tagok az eddig egyénileg kezelt, távoleső földjeiket bevigyék a termelőszövetkezetbe. Ezenkívül elősegítette új termelőszövetkezeti csoportok alakulását is.

A múltévi részleges tagosítás óta állami gazdaságaink és termelőszövetkezeteink nagy fejlődésen mentek keresztül. Az elmúlt tél és tavasz folyamán már meglévő termelőszövetkezeteinkbe sok új tag jelentkezett felvételre és nagy számban alakultak új termelőszövetkezeti csoportok is. Állami gazdaságaink üzemei is kibővültek, területük nagymértékben megnövekedett.

Ez év nyarán az egyénileg gazdálkodó dolgozó parasztok tízezrei látogatták meg virágzó termelőszövetkezeteinket és saját szemükkel győződtek meg arról, hogy a termelőszövetkezetek tagjai a gépek segítségével kevesebb munkával, többet, jobbat termelnek és könnyebben élnek. Ezeknek a látogatásoknak a nyomán százával alakultak az „új belépők csoportjai” azokból az egyénileg gazdálkodó dolgozó parasztokból, akik saját tapasztalataik alapján kérték felvételüket a községükben már működő termelőszövetkezetekbe. Ugyanakkor százával jöttek létre az „Előkészítő Bizottságok” is, amelyek új termelőszövetkezeteket alakítottak.

Ennek a fejlődésnek és a dolgozó parasztok újabb nagyszámú kérelmének következtében szükségessé

Mi volt a részleges tagosítás jelentősége az elmúlt évben?

Miért van szükség az idén is a részleges tagosításra?

vált, hogy állami gazdaságaink és termelőszövetkeze-
teink részére az 1950. évben újabb tagosítást hajtsunk
végre.

**A Tájékoztató
célja.**

Ez a Tájékoztató az 1950. évi részleges tagosítás
alapelveit és eljárási szabályait foglalja össze. Arra
szolgál, hogy a tagosításban résztvevő népi bizottsá-
gok munkáját elősegítse.

A TAGOSÍTÁS KÉRELMEZÉSE ÉS ENGEDÉLYEZÉSE.

**Kik kérhetik
a tagosítást?**

Szétszórt ingatlanaiknak összevonásására a tago-
sítás elrendelését kérhetik:

a) a már meglévő termelőszövetkezetek (termelő-
szövetkezeti csoportok),

b) az Előkészítőbizottság útján azok a dolgozó
parasztok, akik termelőszövetkezetet (csoportot) kí-
válnak alakítani,

c) állami gazdaságok vezetői.

**Ki rendeli el
a tagosítást?**

A részleges tagosítást kérelemre a földművelés-
ügyi miniszter rendeli el közérdekből. **Tagosítást csak
a földművelésügyi miniszter engedélye alapján lehet
megkezdeni és lefolytatni.**

Vétseget követ el és három évig terjedő fogházzal
büntetik azt, aki a földművelésügyi miniszter engedé-
lye nélkül tagosít.

A TAGOSÍTÓ BIZOTTSÁGOK LEGFONTOSABB FELADATAI.

**Milyen szer-
vek hajtják
végre a tago-
sítást?**

A tagosítást helyi **Tagosító Bizottság** készíti elő
és hajtja végre. Minden engedélyezett tagosítás lefoly-
tatására külön Tagosító Bizottságot kell alakítani. Egy
községben (városban) tehát annyi Tagosító Bizottság
működik, ahány tagosítást ott engedélyeztek.

A Tagosító Bizottságok munkájának támogatá-
sára és ellenőrzésére **Ellenőrző Bizottságokat** is kell
alakítani úgy, hogy egy Ellenőrző Bizottságra legfel-
jebb öt-hat Tagosító Bizottság ellenőrzése jusson.

**Mik a Tagosító
Bizottság leg-
fontosabb
feladatai?**

A Tagosító Bizottság legfontosabb feladatai:

a) **Számbaveszi** az állami gazdaság, illetve a ter-
melőszövetkezet szétszórt, **tagosítandó ingatlanait.**

b) **Kijelöli a táblákat** és összeírja a tagosítást nem
kérő tulajdonosok táblába eső ingatlanait.

c) A tagosítást nem kérő **dolgozó parasztokkal megegyezik** a táblába eső ingatlanuk kicserélése ügyében. A **kulákoknak és úri birtokosoknak** a táblába eső földjükért **kijelöli** a csereingatlanokat.

d) Elkészíti a **tagosítási javaslatot**.

e) **Birtokbaadja** a kialakított táblákat és a csereingatlanokat.

f) **Megállapítja**, hogy a táblába esett épületekért és a kicserélt ingatlanokon elvégzett szántásért, vetésért vagy az ingatlanon levő fáért, lucernavetésért, kútért, kerítésért, stb. **kinek milyen összegű kártalanítás jár** és ezt köteles megtéríteni.

A tagosítási eljárás három legfontosabb szakasza: **a táblák kijelölése, az ingatlancserék lebonyolítása és a birtokbaadás.** Ennek a három főfeladatnak jó elvégzésétől függ a tagosítás sikere.

Három alapvető feladat.

TAGOSÍTÁSI ÜTEMTERV.

A részleges tagosítást az 1950. évben az alábbi **ütemterv** szerint kell végrehajtani:

1. A **Tagosító Bizottság elnöke** a tanfolyam befejezése után (délután) átveszi:

Augusztus
22-én.

a) a végrehajtóbizottság elnökétől a megbízólevelet;

b) a mezőgazdasági osztály földbirtokrendezési csoportjának (volt megyei földhivatal) vezetőjétől a tagosítást elrendelő határozatot, a pénzellátmányt, útmutatókat, irodaszercsomagot, stb. és azonnal a járási székhelyre megy, ahol megkapja a Bizottság tagjainak névsorát és a még szükséges útbaigazításokat.

2. A Tagosító Bizottság elnöke a névsor és az útbaigazítások átvétele után nyomban a tagosítandó községbe utazik.

3. A megye területén beosztott összes kataszteri szakértők a megyei földmérési igazgatóságnál **egy napos műszaki tanfolyamon vesznek részt.** A tanfolyam megszervezéséért és megtartásáért a megyei földmérési igazgatóság vezetője felelős. A tanfolyamot a megyei megbízott ellenőrzi.

**Augusztus
23-án.**

4. A műszaki tanfolyam befejezése után (16 órától) a kijelölt **kataszteri szakértő** átveszi a megyei **földmérési igazgatóságtól** a tagosítás előkészítéséhez és végrehajtásához szükséges — a Műszaki Utasításban részletesen felsorolt — anyagot. A kataszteri szakértőnek és az általa átvett anyagnak a tagosítandó községbe való kiszállításáról a földmérési igazgatóság lehetőleg még aznap gondoskodik.

1. A Tagosító Bizottság elnöke **megalakítja a Tagosító Bizottságot** a községi jegyző (a városi végrehajtóbizottság elnöke) közreműködésével.

2. A **községi előjáróság** (a városi végrehajtóbizottság elnöke) ezen a napon a Tagosító Bizottság részére **tárgyalóhelyiséget biztosít** és a Tagosító Bizottság mellé **ügykezelő személyt** jelöl ki.

3. A Tagosító Bizottság elnöke és tagjai, valamint a Bizottsághoz beosztott kataszteri szakértő, továbbá az ügykezelés ellátására kijelölt községi (városi) tisztviselő ezen a napon együttesen **esküt tesznek**, éspedig a községben a községi bíró, városban a végrehajtóbizottság elnöke előtt.

4. A Tagosító Bizottság elnöke a Bizottság tagjaival ismerteti a tagosítási jogszabályokat, az ütemtervet és általában a tagok teendőit.

5. Az Ellenőrző Bizottság elnöke és tagjai a megyei végrehajtóbizottság elnöke előtt **esküt tesznek** és utána (23-án délben) működési területük székhelyére mennek.

**Augusztus
24-től 29-ig.**

A Tagosító Bizottság a tagosítandó ingatlanokat **számbaveszi**. Ennek során:

1. A közületi, illetőleg a termelőszövetkezeti földkönyvbe még fel nem vett **tagosítandó ingatlanokról földlapokat állít ki**.

2. A **szomszédos község** határába eső tagosítandó ingatlanok betagosításának lehetőségét megállapítja.

3. A számbavett **tagosítandó ingatlanokról elkészít** a kimutatást és az ingatlanok területi adatait összegezi.

**Augusztus
30-tól 31-ig.**

A Tagosító Bizottság:

1. Kijelöli a táblákat.

2. A kijelölt táblákat a helyszínen megsemmisíti és megállapítja, hogy kiknek az ingatlana esik a táblákba.

3. Összeírja a táblákba eső, **kicszerélendő ingatlanokat** és azokról földlapokat állít ki.

4. Elkészíti a Táblakimutatusokat.

A Tagosító Bizottság:

**Szeptember
1-től 6-ig.**

1. Elkészíti a **csereingatlanok jegyzékét** és a dolgozó parasztokat megegyezésre behívja.

2. A **dolgozó parasztokkal lefolytatja a cseretárgyalásokat.**

3. A dolgozó parasztnak nem tekinthető tulajdonos részére **kijelöli a csereingatlanokat.**

4. Állást foglal a dolgozó parasztok telekkönyvön kívül szerzett ingatlana ügyében.

5. **Elkészíti a tagosítási javaslatot.**

6. A tagosítási javaslatot **legkésőbb szeptember 6-án, felülvizsgálat és jóváhagyás végett bemutatja az Ellenőrző Bizottságnak.**

Az Ellenőrző Bizottság:

**Szeptember
7-én.**

1. A tagosítási javaslatot felülvizsgálja. Az esetleg szükséges módosításokat vagy kiegészítéseket a Tagosító Bizottsággal megtárgyalja.

2. A módosítások és kiegészítések után a **javaslatot jóváhagyja és elrendeli az ingatlanok birtokbaadását.**

A **Tagosító Bizottság** a jóváhagyott tagosítási javaslat alapján az ingatlanokat **legkésőbb szeptember hó 12-ig birtokbaadja.** Ennek során:

**Szeptember
8-től 12-ig.**

1. A birtokbaadásra **valamennyi érdekeltet megidézi.**

2. Megállapítja, hogy az elvégzett munkáért, lucernavetésért, fáért, stb. kinek jár kártalanítás és azt ki köteles megtéríteni. Az ilyen kártalanítási ügyekben **összezszerű javaslatot tesz.**

3. A táblába eső, pénzkártalanításra javasolt **épületeket felbecsüli és összezszerű javaslatot tesz az épületekért járó pénzkártalanítások ügyében.**

4. Feljegyzi, hogy kik nem jelentek meg a birtokbaadásnál.

5. A **tagosítási jegyzőkönyvet legkésőbb szeptember hó 13-ig lezárja** és ezen a napon a tagosítási jegyzőkönyv egy példányát átadja a községi előljáróságnak (városi végrehajtóbizottság elnökének), a másik két példányt pedig az eljárás során keletkezett összes

íratokkal együtt átadja a földbirtokrendezési csoport vezetőjének.

**Szeptember
13-tól 15-ig.**

A földbirtokrendezési csoport vezetője **tagosítási véghatározatot hoz**, azt megküldi a földművelésügyi miniszternek, a Défosz megyei titkárságának, a Szövosz megyei központjának és az állami gazdaság, illetőleg a termelészövetkezet vezetőjének.

**Szeptember
30-ig.**

A földbirtokrendezési csoport az épületek cseréjénél felmerült pénzkártalanítás és az elvégzett munkaért, lucernavetésért, fáért, stb. járó **kártalanítás ügyében véghatározatot hoz** és azt a földművelésügyi miniszternek, valamint az érdekeltnek megküldi.

A TAGOSÍTÁSI ÜTEMTERV BETARTÁSA.

A részleges tagosítás előkészítésének és végrehajtásának egyes munkálatait az ütemtervben előírt határidőig feltétlenül el kell végezni.

Termelészövetkezetek részére elrendelt tagosításnál az ingatlanok számbavételét az ütemtervben megállapított **határidő előtt lezárni nem szabad**, mert ebben az időszakban még sok új tag jelentkezik felvételre. Ez az intézkedés az állami gazdaságok részére elrendelt tagosításokra nem vonatkozik.

A számbavétel után következő időszakaszokat (táblák kialakítása, ingatlan-cserék, stb.) az előírt határidőknél **előbb is be lehet fejezni**, ha ezt a munka előrehaladása lehetővé teszi. Nem szabad azonban a tagosítás határidő előtt való befejezése érdekében a munkálatokat, különösen a cseretárgyalások és a birtokbaadás szakaszában hanyagul és elsielve végezni s ezzel a részleges tagosítás helyes végrehajtását és a dolgozó parasztok érdekeit veszélyeztetni.

A TAGOSÍTÓ BIZOTTSÁG MEGALKOTÁSA.

**Megbízó-
levél, tagosi
engedély
stb. átvétele.**

A Tagosító Bizottság elnöke augusztus hó 22-én átveszi megbízólevelét a megyei tanács végrehajtó bizottságának elnökétől. Ugyanakkor a földbirtokrendezési csoport vezetőjétől is átveszi a földművelésügyi miniszter tagosítást elrendelő határozatát két példányban, továbbá a tagosítás lefolytatásához szükséges

pénzellátmányt és irodaszercsomagot (papír, ceruza, stb.).

Az elnök ezután azonnal a járási székhelyre megy, ahol megkapja a Tagosító Bizottság tagjainak névsorát és a még szükséges utasításokat, majd nyomban a tagosítandó községbe utazik. A tagosítást elrendelő határozat egy példányát átadja a községi jegyzőnek (városi végrehajtóbizottság elnökének), másik példányát pedig a határozatban megjelölt termelőszövetkezet elnökének vagy állami gazdaság vezetőjének (megbizottjának).

Az elnök a Tagosító Bizottságba kijelölt tagokat és a Bizottsághoz beosztott adóhivatali tisztviselőt (kataszteri szakértőt) augusztus 23-án a község házára behívja és a községi jegyző közreműködésével haladéktalanul megalakítja a Tagosító Bizottságot.

A Tagosító Bizottság augusztus 23-án való szabályszerű megalakításáért az elnök és a községi jegyző a felelős.

A Tagosító Bizottság tagjai az elnökön kívül:

**A Tagosító
Bizottság
tagjai.**

a) A Défosz helyi szervezetének (munkástagozat) **két** kiküldöttje;

b) a legközelebbi gépállomás vezetőjének **egy** kiküldöttje;

c) a tagosításban érdekelt termelőszövetkezet, illetőleg állami gazdaság **egy** kiküldöttje;

d) a községi jegyző (körjegyző), illetőleg városban a végrehajtóbizottság elnöke által kijelölt városi tisztviselő.

A Tagosító Bizottságnak tagja olyan személy nem lehet, aki földművesszövetkezetnek sem lehet tagja.

A községi jegyző (városi végrehajtóbizottság elnöke) a Tagosító Bizottság mellé az irodai munkák és az ügykezelés elvégzésére a községi (városi) tisztviselők közül egy jól begyakorolt és a helyi viszonyokkal ismerős személyt köteles beosztani (ügykezelő).

Ügykezelő.

A Tagosító Bizottság részére tárgyalóhelyiségről és dolgozó szobáról a községi előjáróság (városi végrehajtóbizottság) gondoskodik, és pedig lehetőleg a község házában (városházán).

**A tárgyaló-
helyiség.**

A Bizottság megalakítása után az elnök és a Bizottság tagjai, továbbá a kataszteri szakértő és az ügykezelő **együttesen esküt tesznek**, községben a községi

Az eskü.

bíró, városban a városi végrehajtóbizottság elnöke előtt.

Az eskü letétele után az elnök még aznap tájékoztatja a Bizottság tagjait feladatukról és előkészítik a következő nap meginduló munkát.

A TAGOSÍTÓ BIZOTTSÁG MUNKÁJÁNAK MEGSZERVEZÉSE.

**A feladatok
ismertetése
a Bizottság
tagjaival.**

A Tagosító Bizottság elnöke a számbavétel ideje alatt — augusztus 24-től augusztus 29-ig — naponta 1—2 órán keresztül tartson oktatást a Bizottság tagjai részére. Ezeken a megbeszéléseken tárgyalják át a következő ütemszakaszok feladatait. A Bizottság tagjai tanulmányozzák át a tagosítás eljárási szabályait úgy, hogy azokat a helyi viszonyokra jól tudják alkalmazni.

**A bizottsági
tagok egyéni
feladatai.**

A Tagosító Bizottság elnöke mindegyik bizottsági tagnak ütemszakasról-ütemszakaszra külön-külön jelölje ki feladatát és őket a feladat elvégzéséért tegye felelőssé. Az elnök a munkálatokat úgy szervezze meg, hogy a Bizottság valamennyi tagja **ténylegesen részt-vegyen** a tagosítás előkészítésében és a dolgozó parasztság érdekében történő végrehajtásában.

**Az Ellenőrző
Bizottság
tagjainak
részvétele a
munkálatok-
ban.**

A munka megszervezésénél kell megemlíteni azt is, hogy az Ellenőrző Bizottságnak nemcsak az a feladata, hogy ellenőrizze a hozzátartozó Tagosító Bizottságok munkáját. Az Ellenőrző Bizottság műszaki és közigazgatási szakértője, valamint az oda beosztott földmérési szakértő köteles közvetlenül is résztvenni a Tagosító Bizottság munkájában. A műszaki és a földmérési szakértők elsősorban a Tagosító Bizottság kataszteri szakértőjét támogatassák. A közigazgatási szakértő pedig szükség szerint annak a Tagosító Bizottságnak segítsen, amelyik a munkálatok elvégzésében bármilyen ok miatt lemaradt.

**A gépállomás
kiküldöttje.**

A gépállomás **kiküldöttje** a Tagosító Bizottság munkájában **csak az ingatlanцерék befejezéséig vesz részt**, ezután visszamegy a gépállomáshoz. A többi bizottsági tag az egész eljárás alatt, vagyis a birtokbaadás befejezéséig köteles személyesen résztvenni a munkálatokban.

Amelyik községben (városban) több tagosítást hajtanak végre, ott a Tagosító Bizottságok különösen arra ügyeljenek, nehogy két különböző termelészövetkezetnek, vagy állami gazdaságnak a tábláit véletlenül ugyanazon a területen alakítsák ki. Ha a Bizottságok között esetleg viták keletkeznek, az elnökök a vita eldöntéséért forduljanak az Ellenőrző Bizottság elnökéhez. Ahol hatnál több tagosítást hajtanak végre, s ezért két vagy több Ellenőrző Bizottság működik, az esetleges viták eldöntésére és általában a Tagosító Bizottságok munkájának összehangolására a megyei végrehajtóbizottság elnöke községi (városi) tagosítási felelőst jelöl ki. A tagosítási felelős a Tagosító Bizottságok elnökeit szükség esetén összehívja és velük egyetértésben hozza meg döntéseit.

Mire kell ügyelni, ha egy községben több tagosítást rendeltek el?

A TAGOSÍTANDÓ INGATLANOK SZÁMBAVÉTELE.

A Tagosító Bizottság munkáját azzal kezdi, hogy az adóhivatal közreműködésével számbaveszi a tagosítandó ingatlanokat, vagyis megállapítja, hogy az állami gazdaság, illetőleg a termelészövetkezet részére melyik ingatlanokat kell betagosítani s azoknak, művelési ágak szerint elkülönítve összesen mennyi a területe.

Mivel kell kezdeni a számbavételt?

Az adóhivatal a tagosítás egész ideje alatt, de különösen a számbavétel szakaszában köteles a Tagosító Bizottságot munkájában támogatni és abban közreműködni.

Az adóhivatal közreműködése a számbavételnél.

Nem szabad betagosítani és ezért számbavenni sem kell a szőlőket és gyümölcsösöket, továbbá a község (város) belterületén lévő ingatlanokat, valamint a közbirtokossági erdő- és legelőiletelőségeket.

Mit nem szabad számbavenni és betagosítani?

A számbavétel nem terjed ki az állami gazdaságnak, illetőleg a termelészövetkezet tagjainak azokra az ingatlanaira, amelyeket az 1949. évi részleges tagosítás folyamán táblába már összevontak. A múltévi részleges tagosítás során kialakított táblákat a folyó évi részleges tagosításba bevonni nem szabad.

A közületi ingatlanokat elsősorban az állami gazdaság céljára kell betagosítani és az állami gazdaság céljára történő tagosításnál kell számbavenni. Közületi ingatlannak kell tekinteni az állam, a megye, a község (város) vagy ezek intézménye, intézete, vállala-

Melyik földet kell az állami gazdaság részére számbavonni?

Melyik földet kell a termelőszövetkezet részére számbavenni?

lata, általuk kezelt alapítványok tulajdonában vagy használatában lévő ingatlanokat.

A termelőszövetkezet részére kell számbavenni és betagositani a már működő **termelőszövetkezet minden tagjának**, illetőleg a termelőszövetkezetet alakítani kívánó dolgozó parsztoznak és a velük közös háztartásban élő családtagoknak a tulajdonában, hasznélvezetében, hasznbérletében vagy másnemű tényleges használatában lévő földjeit, továbbá **az állam által termelőszövetkezet részére átengedett közületi ingatlanokat**. Vitás esetben a földbirtokrendezési csoport vezetője dönti el azt, hogy melyik közületi ingatlant lehet termelőszövetkezet részére számbavenni és betagositani.

Az újonnan belépő termelőszövetkezeti tagok földjének számbavétele.

Az újonnan belépő termelőszövetkezeti tagok közül csak annak az ingatlanát szabad számbavenni, **aki még a számbavétel lezárása előtt**, tehát augusztus hó 29-ig lépett be a **termelőszövetkezetbe**. Az ezután belépők földjeit nem kell számbavenni.

A számbavételkor a tagositandó ingatlanok tulajdonosát vagy tényleges használóját személyesen meg kell hallgatni, ha földjének pontos adatai a nyilvántartásokból nem állapíthatók meg.

A szomszédos község határába eső földek betagositása.

Az állami gazdaságnak és a termelőszövetkezet tagjainak azokat az ingatlanait is számba kell venni, amelyek a szomszédos község határában fekszenek. A számbavételkor meg kell vizsgálni, hogy a szomszédos község határában fekvő ingatlanokat milyen módon lehet betagositani. A tagositási rendelet értelmében erre három mód van:

A szomszédos község határában lévő, betagositandó földek előzetes cseréje.

1. Az állami gazdaság, illetve termelőszövetkezet tagjainak a szomszédos község határában lévő földjeit előzetesen ki lehet cserélni a szomszédos község lakóinak a tagositandó község határában lévő ingatlanaival. Ha a csere mindkét község lakóira előnyös és különösebb akadályokba nem ütközik, akkor az előzetes cserét létre kell hozni és az így átcserélt ingatlanokat kell azután a táblába összevonni. Az ilyen előzetes cserét még a számbavétel ideje alatt kell lebonyolítani. Az előzetes csere lebonyolítása úgy történik, hogy a Tagositó Bizottság elnöke egyik bizottsági taggal és az Ellenőrző Bizottság műszaki vagy földmérési szakértőjével átmegy a szomszédos köz-

ségbe és az előzetes cserékben megegyeznek a szomszédos község érdekelt lakóival, akiket személyesen meg kell hallgatni. Ezekbe a tárgyalásokba be kell vonni a szomszédos község jegyzőjét és az ottani Défosz-szervezet egy kiküldöttjét is. Az előzetes cserék eredményéről a műszaki (földmérési) szakértő elkészíti a Műszaki Utasításban előírt munkarészeket.

2. Ha az előzetes csere bármi ok miatt nem vihető keresztül vagy nagyobb nehézségekbe ütközik, akkor az állami gazdaságnak, illetőleg termelőszövetkezet tagjainak a szomszédos község határában lévő ingatlanait úri- vagy kulákbirtokosoknak kell cserébe adni azokért a földjeikért, amelyek a táblákba esnek.

3. A szomszédos község határába eső ingatlanok betagosítását általában az előbb említett valamelyik módon kell végrehajtani. Ha az említett két mód egyikét sem lehet alkalmazni, akkor a szomszédos község határába eső tagosítandó ingatlanokat a szomszédos község határában belül vonjuk össze (lehetőleg a két község érintkező határvonalán). Ilyen rendkívüli eljárás lefolytatásához azonban — ha a szomszédos községben egyébként tagosítás nem folyik — a földművelésügyi miniszter külön engedélyre szükséges. A külön engedélyt a Tagosító Bizottság elnöke a földbirtokrendezési csoport vezetőjén keresztül kéri. A külön engedélyt is azonban csak akkor lehet kérni, ha a szomszédos község határába eső tagosítandó ingatlanok területe eléri a 150 kat. holdat és a kialakítandó táblába dolgozó parasztok ingatlanai egyáltalában nem vagy csak szóróványosan esik.

Ha az állami gazdaság, illetőleg termelőszövetkezet tagjainak a szomszédos község határába eső ingatlanait egyik módon sem lehet betagosítani, akkor ezeket az ingatlanokat a tagosítandó ingatlanok területének végösszegéből le kell vonni és a további eljárás során figyelmen kívül kell hagyni.

A számbavétel műszaki lebonyolítását részletesen a Műszaki Utasítás szabályozza. A tagosítási rendelet értelmében a számbavétel végén a Bizottság által számbavett összes földekről el kell készíteni a „tagosítandó ingatlanok kimutatását”. Ebből a kimutatásból lehet megállapítani azt is, hogy csere céljára milyen földek állnak rendelkezésre.

Úri- és kulákbirtokosok csereterületének a szomszédos községben való kiadása.

Tagosítás a szomszédos község határában.

Levonás a tagosítandó ingatlanokból.

A tagosítandó ingatlanok kimutatása.

A táblák kijelölésének előkészítése.

A Tagosító Bizottság lehetőleg már a számbavétel ideje alatt készítse elő a táblák kijelölését. Ennek érdekében a táblák céljára kiszemelt területeket a Bizottság egyes tagjai a helyszínen szemléljék meg, jegyezzék fel a kiszemelt területbe eső ingatlanok adatait és a megsejmlélt területről a Bizottság tisztviselő tagja készítsen egyszerű vázrajzot.

A TÁBLÁK KIALAKÍTÁSA.

A tagosítási eljárás egyik legdöntőbb része a táblák helyes kijelölése. Ettől függ, hogy hány tagosítást nem kérő dolgozó paraszt (dolgozó kisember) földje esik a táblába. Ezért a táblák kijelölésénél a legnagyobb körültekintéssel kell eljárni.

Mit mondanak a rendelkezések a táblák kijelöléséről?

Olyan dolgozó parasztok ingatlanán, akik a tagosítást nem kérik, csak elkerülhetetlen esetben szabad táblát kialakítani. A táblákat tehát — a termelés szempontjainak figyelembevételével — általában olyan területen kell kialakítani, ahol a legkevesebb dolgozó paraszt ingatlanának kicserélésére van szükség.

Arra kell törekedni, hogy a kialakított táblák összes területe, művelési ága és minősége lehetőleg azonos legyen a tagosítandó ingatlanok összes területével, művelési ágával és minőségével.

Szabályos alakú, lehetőleg derékszögű és természetes határokkal rendelkező, legalább egyik oldalukkal út mellett fekvő táblákat kell kialakítani, lehetőleg a meglévő dűlő-, út-, árok- és vízhálózat fenntartásával.

A táblákat egész terjedelmükben a község külterületén kell kialakítani. A belterületen táblát kijelölni nem szabad.

Hogyan kell elkerülni a táblák kijelölésénél a dolgozó parasztok ingatlanait?

A tagosítást nem kérő dolgozó parasztok földjének elkerülése végett a táblákat nagyobb, összefüggő területű úri- vagy kulákbirtokokon kell kialakítani. Ha a községben a tábla kialakítására alkalmas úri- vagy kulákbirtok nincs vagy az kevés, akkor a táblákat olyan területen kell kijelölni, ahol a tagosítást kérő állami gazdaságnak, vagy termelőszövetkezet tagjainak a legtöbb földje van együtt, ahol tehát a legkevesebb dolgozó paraszt földjét kell kicserélni.

Ha a táblák kialakítására alkalmas úri- és kulákbirtokok közé dolgozó parasztok földje ékelődik, a táblát azokon az úri- és kulákbirtokokon kell elhelyezni, amelyek közé aránylag a legkevesebb dolgozó paraszt földje ékelődik.

Ha az úri- vagy kulákbirtok önmagában nem elegendő, azt néhány holddal a környező dolgozó parasztok ingatlanából ki lehet egészíteni. Ha azonban a kijelölt úri- vagy kulákbirtok nagyarányú kiegészítésre szorul, a dolgozó parasztok földjeinek tömeges bevonása helyett újabb táblát kell máshol, más úri- vagy kulákbirtokon kijelölni.

Ha az állami gazdaság vagy a termelőszövetkezet szétszórt ingatlanait a már meglévő táblái mellett kéri összevonni, ezt a kívánságát csak akkor szabad teljesíteni, ha a meglévő táblát túlnyomórészt szomszédos úri- vagy kulákbirtokokból vagy az állami gazdaságnak, illetőleg a termelőszövetkezet tagjainak közelfekvő, tagosítandó ingatlanaiból lehet kibővíteni. Ellenkező esetben a szétszórt ingatlanokat máshol lévő úri- vagy kulákbirtokokon kell új táblába összevonni.

Az 1949. évi részleges tagosítás során kialakított táblákat megszüntetni, csere céljára felhasználni nem szabad.

A tagosítási rendeletek szigorúan előírják, hogy a dolgozó parasztnak a táblába eső ingatlanáért azonos területű és minőségű, feltétlenül azonos értékű csereingatlant kell adni. Ha a kijelölt táblákba olyan dolgozó parasztnak földjei is beesnek, akik a tagosítást nem kérik, feltétlenül ügyelni kell arra, hogy ezek a földek ne legyenek jobb minőségűek, mint a tagosítandó ingatlanok. A legjobb és a községhez legközelebb fekvő földek táblák céljára való kiválasztása ugyanis azzal a következménnyel jár, hogy a dolgozó parasztnak a táblába bekerült földjei helyett nem lehet biztosítani azonos értékű csereingatlant.

A legjobb földek kiválasztásának további következménye az, hogy a tagosítást nem kérő dolgozó parasztnak szembekerülnie az állami gazdasággal és a termelőszövetkezettel. A tagosításnak pedig további célja az is, hogy a még egyénileg gazdálkodó dolgozó

Milyen következményekkel jár a legjobb, legközelebb fekvő földek kiválasztása?

parasztokat közelebb hozza a szövetkezeti gazdálkodáshoz és biztosítsa számukra mindazt a segítséget, amit az állami gazdaságok nyújtanak a dolgozó parasztságnak.

A legjobb földekre való tagosítás nemcsak hogy szembeállítja a termelőszövetkezettel, állami gazdasággal azokat a dolgozó parasztokat, akiknek a földjét rosszabb földre cserélik ki, hanem azzal a veszéllyel is jár, hogy a dolgozó parasztok a termelőszövetkezetbe a legjobb földek kedvéért lépnek be.

A felsorolt hibákat elsősorban azzal lehet elkerülni, hogy a táblákat úri- vagy kulákbirtokokon jelölik ki.

Szabad-e az állami gazdaság, termelőszövetkezet tábláit rosszabb minőségű földeken kijelölni?

Abba a hibába sem szabad esni, hogy a kijelölt táblák rosszabb minőségűek legyenek, mint az állami gazdaság, illetőleg termelőszövetkezet földjei. (A múltévi részleges tagosítás során megtörtént, hogy egyes Tagosító Bizottságok a táblákat a tagosítandó ingatlanoknál rosszabb minőségű földekre helyezték).

Ez az eljárás éppen olyan helytelen és káros, mint a legjobb földek kiválasztása. Az állami gazdaságok és termelőszövetkezetek népgazdaságunkban igen fontos szerepet töltenek be. Az állami gazdaságok látják el az országot nemesített vetőmaggal, törzstenyészetekkel. Túlnyomórészt az állami gazdaságokban folyik a kísérletezés új, hasznosabb növényfajták meghonosítására, stb. Termelőszövetkezeteink magasabb termésátlagaikkal, jobb minőségű termelvényekkel utat mutatnak a dolgozó parasztoknak. Az állami gazdaságok és termelőszövetkezetek részére kijelölt táblák tehát legalább olyan területűek és minőségűek legyenek, mint a tagosítandó ingatlanok.

Milyen nagyságúak legyenek a táblák?

Általában ötven-nyolcvan kat. holdas, de legalább ötven holdas táblákat kell kialakítani. Ez a mérték elsősorban a termelőszövetkezetek tábláira vonatkozik. Állami gazdaságok részére ennél nagyobb táblákat is ki lehet alakítani, ha ez a dolgozó parasztok ingatlanainak bevonása nélkül lehetséges.

Milyen legyen a táblák alakja és hogy helyezkedjenek el a dűlő- és úthálózatban?

A táblákat úgy kell kialakítani, hogy szabályos alakúak és elhelyezés szempontjából gépi művelésre a legalkalmasabbak legyenek. Nagyon fontos, hogy a tábla legalább egyik oldalával út mellé kerüljön. A részleges tagosításnál a meglévő dűlő-, út-, árok-

és vízhálózatot felesleges megbolygatni. Új út létesítését lehetőleg kerülni kell.

Termelőszövetkezet részére kijelölt táblába a termelőszövetkezet tagjainak épülete, tanyája beleeshet, mert a termelőszövetkezet tagja ezt az épületet tagosítás után is megtartja. Arra kell törekedni, hogy az állami gazdaság épületei a számára kialakított táblákba beleessenek.

Milyen épületek eshetnek és milyen épületek nem eshetnek a táblába?

Azoknak az úri- vagy kulákbirtokosoknak az épületét, akiknek a községben is van lakóházuk, be lehet vonni a táblába. Ha az állami gazdaságnak, illetőleg termelőszövetkezetnek üzemi épületei nincsenek, törekedni kell arra, hogy a táblákba ilyen úri- vagy kulákbirtokosok megfelelő épületei kerüljenek.

Tagosítást nem kérő dolgozó parasztok és egyéb dolgozó kisemberek épületeinek bevonását a táblába feltétlenül el kell kerülni.

Lehetőség szerint el kell kerülni azt is, hogy olyan úri- vagy kulákbirtokos lakóháza kerüljön a táblába, akinek máshol lakóháza nincs.

A táblák végleges kijelölése után a Bizottság a Műszaki Utasításban írt módon elkészíti a táblakimutatásokat a táblák területébe eső összes földekről. Ebből a kimutatásból lehet megállapítani, hogy kiknek a földjét kell kicserélni.

Táblakimutatások.

A községi előjáróság (városi végrehajtóbizottság elnöke) a táblák végleges kialakítása után a helyben szokásos módon tegye közhírré, hogy a Bizottság a határ melyik részén, melyik dűlőben jelölte ki a táblákat. Erre a termelés zavartalansága érdekében azért van szükség, hogy a tagosítással egyáltalán nem érintett földtulajdonosok minél előbb értesüljenek arról, hogy a földjük nem kerül kicserélésre.

A táblák kijelölésének közhírrététele.

A TAGOSÍTÁST NEM KÉRŐ TULAJDONOSOK TÁBLÁBA ESŐ INGATLANAINAK KICSERÉLÉSE.

A tagosítást nem kérő valamennyi tulajdonosnak a tagosított táblába eső ingatlanáért csereingatlant kell adni. A Tagosító Bizottság a tagosítást nem kérő tulajdonosnak a táblába eső ingatlanáért akkor is csereingatlant köteles adni, ha a tulajdonos csereingatlan helyett pénzkártalanítást kér.

Minden tagosítást nem kérő tulajdonosnak csereingatlant kell adni.

A táblába eső, kicserélendő ingatlan felajánlását

tehát sem a Tagosító Bizottság, sem az ingatlanforgalmi bizottság nem fogadhatja el. Az ingatlanforgalmi bizottság a részleges tagosítás ideje alatt — augusztus hó 24-től szeptember hó 13-ig — olyan községre (városra), ahol tagosítást rendeltek el, ingatlanfelajánlási ügyben határozatot nem hozhat és nem adhat ki.

A csere-ingatlanok jegyzéke.

A csere céljára rendelkezésre álló ingatlanokról a Műszaki Utasításhoz csatolt mintának megfelelő jegyzéket kell készíteni. A jegyzék arra szolgál, hogy annak alapján a cserében érdekelt dolgozó parasztok könnyen tájékozódni tudjanak arról, hogy milyen földek közül választhatnak.

Mit mondanak a tagosítási rendeletek a földek kicseréléséről?

A csereingatlant a tagosítást kérő állami gazdaság, illetőleg termelőszövetkezet olyan ingatlanaiból kell kijelölni, amelyek a táblán kívül esnek.

Az ingatlancserénél a dolgozó paraszttal meg egyezésre kell törekedni. Részére a rendelkezésre álló csereingatlanokból — választása szerint — lehetőleg azonos területű és művelésű ágú, de feltétlenül azonos értékű csereingatlant kell adni.

Földműveléssel nem élethivatásszerűen foglalkozó dolgozó kisember, aki földművelésszövetkezetnek tagja lehet, az ingatlancserénél a dolgozó paraszttal azonos megítélés alá esik.

A kulák és úribirtokosok ingatlanáért lehetőleg azonos értékű csereingatlant kell adni.

Milyen ingatlanokat kell azonos értékűeknek tekinteni?

Azonos értékűeknek kell tekinteni általában a kataszteri alapmunkálatok (birtokívek, kataszteri földkönyv, stb.) adatai szerint azonos területű, művelési ágú és minőségi osztályú ingatlanokat. Amennyiben a kataszteri alapmunkálatokban feltüntetett művelési ág a tényleges művelési ágnak nem felel meg, a tényleges művelési ágat és a tényleges minőségi osztályt kell az értékmegállapításnál figyelembe venni. Az ingatlant a kataszteri alapmunkálatokban feltüntetett területtel kell számításba venni.

Hogyan kell a tagosítást nem kérő dolgozó parasztnak ingatlanát értékelni?

Először a tagosítást nem kérő dolgozó parasztnak földjeit kell kicserélni.

A dolgozó parasztnak között a táblába eső földjük minősége szerint sorrendet kell megállapítani. A sorrend helyes megállapítása végett a dolgozó parasztnak földjeit egyenként kell elbírálni. A csere sorrendjének

megállapításánál nemcsak a kataszterben megállapított minőségi osztályt kell figyelembe venni, hanem a kicserélésre kerülő föld tényleges minőségét is. Számitásba kell tehát venni azt, hogy az azonos minőségi osztályba sorolt földek között a gyakori trágyázás vagy a jobb talajkezelés következtében melyik az értékeesebb, melyik hozott az utóbbi években jobb termést, melyik fekszik a községhez közelebb, melyik van árvíznek, talajvíznek jobban kitéve, melyik fekszik köves út mellett, stb.

A sorrend megállapítása után a csereben érdekelt, tagosítást nem kérő dolgozó parasztokat egyenként — szükség esetén írásban — értesíteni kell arról, hogy ingatlanuk kicserélése ügyében megegyezés végett a **Tagosító Bizottságnál** jelenjenek meg, ahol a csere céljára szolgáló ingatlanok jegyzékét megtekinthetik és abból a csereingatlant kiválasztthatják.

A dolgozó parasztok földjeinek kicserélését a **legjobb földek cseréjével kell kezdeni**, fokozatosan haladva a gyengébb minőségű földek kicserélése felé.

A dolgozó parasztokkal közölni kell, hogy milyen ingatlanok állnak csere céljára rendelkezésre. Az ingatlanokat szükség esetén a térképen is meg kell mutatni. Meg kell magyarázni, hogy a táblába esett ingatlanuk helyett ugyanolyan területű és művelési ágú és feltétlenül azonos értékű csereingatlant választhatnak.

Hogyan kell a dolgozó parasztokkal az ingatlan-cserékre megegyezni?

A dolgozó parasztokkal való megegyezés a kicserélésre kerülő földek minőségének sorrendjében egyenként történik. Legelőször azt a dolgozó parasztot kell meghallgatni és annak kell csereingatlant adni, akinek a legjobb minőségű földje került a táblába. A földek minősége szerint fokozatosan kell sorra venni azokat, lakiknek gyengébb minőségű földjeik vannak. Ezzel elkerülhető lesz, hogy a rosszabb minőségű föld tulajdonosa kiválogassa a csereingatlanok legjavát azok elől, akiknek jobb földjük van.

Ha a **Tagosító Bizottság** a tárgyalás során helyesen tájékoztatja a dolgozó parasztokat arról, hogy a tagosítást az ő érdekük sérelme nélkül hajtják végre, a megegyezésnek nem lesznek akadályai.

Minden megegyezés után a dolgozó paraszt által kiválasztott földet a cserejegyzékből törölni kell,

nehogy később ugyanazt a földet másik dolgozó paraszt is kiválassza. Ha ugyanazt a csereingatlant több olyan dolgozó paraszt kéri, akiknek a földje a kiválasztott csereingatlannal azonos értékű és köztük egyezséget létrehozni nem lehet, a Bizottság sorshúzás útján dönt.

A fenti eljárást az egyes dolgozó parasztokkal mindaddig kell folytatni, amíg valamennyi dolgozó paraszt ingatlanának kicserélése be nem fejeződik.

A dolgozó parasztokkal való megyegyezésre törekvés azonban nem jelenti azt, hogy a már kialakított táblákat megváltoztassuk olyan esetben, amikor a dolgozó parasztok közül egyesek ellenséges agitáció hatására nem fogadják el az egyenlő értékű csereföldet.

Mikor lehet eltérni az egyenkénti megyegyezéstől?

Az egyenkénti megyegyezéstől csak kivételesen és csak akkor lehet eltérni, ha több dolgozó parasztnak van ugyanolyan minőségű földje, vagy ha a Bizottság tudomása szerint a dolgozó parasztok a csereingatlanra egymás között már megyegyeztek. Ilyenkor a dolgozó parasztokat a földek minősége szerint kisebb csoportokba kell osztani és őket csoportonként kell meghallgatni. Az első csoportba azokat kell sorolni, akiknek a legjobb földje esik a táblába. A további csoportokat fokozatosan a gyengébb minőségű földek tulajdonosaiból kell megalakítani.

Ahol nagyobb számú dolgozó paraszt ingatlanát kell kicserélni és az ingatlanok kicserélése az előírt határidőn belül másként nem biztosítható, a Tagozó Bizottság elnöke a Bizottság tagjaiból két tárgyaló csoportot alakíthat. A tárgyaló csoportok között a dolgozó parasztok meghallgatását úgy kell megszervezni, hogy az egyik csoport a legjobb minőségű, a másik pedig a gyengébb minőségű földek tulajdonosaival tárgyaljon. Ilyen esetben a csereingatlanokat két jegyzékre kell felvenni.

Hogyan történik a dolgozó kisemberek ingatlanának kicserélése?

A földműveléssel élethivatásszerűen nem foglalkozó dolgozó kisemberek táblába eső ingatlanáért ugyancsak azonos értékű csereingatlant kell adni. Ezekkel a dolgozó parasztok ingatlanainak kicserélése után kell megyegyezni. Részükre ugyanúgy kell a csereingatlanokat kiadni, mint a dolgozó parasztoknak. (Dolgozó kisembernek kell tekinteni a segéd nélkül

dolgozó kisiparosokat, továbbá a kistisztviselőket, vasutasokat, gyári munkásokat, bányászokat és általában a nem földműves foglalkozású olyan dolgozókat, akik földművesszövetkezet tagjai lehetnek és akik a főfoglalkozásukból eredő jövedelmük mellett kevés földjük jövedelmére is rászorulnak).

A tagosítási rendeletek értelmében a táblába eső földért a kulák- és az úribirtokosnak is csereingatlant kell adni. A csereingatlan lehetőleg azonos területű és értékű legyen a táblába eső föld területével és értékével. A kulák- és úribirtokosok táblába esett ingatlanáért a csereterületet a Tagosító Bizottság személyes meghallgatás nélkül hivatalból jelöli ki azokból a csereföldekből, amelyek a dolgozó paraszttal és dolgozó kisemberekkel történt megyegyezés után megmaradtak. A csereterületeket a kulákoknak és azoknak az úribirtokosoknak, akik a földjeiket maguk művelik, minél kevesebb darabban kell kiadni. Ha ez nem lehetséges, arra kell törekedni, hogy a kijelölt csereingatlanok egymás közelében legyenek.

A Tagosító Bizottság a kicserélt ingatlan tulajdonosát az ingatlancseréről értesíteni köteles. A dolgozó paraszttal értesítése a cseretárgyalások során közvetlenül és személyesen történik. A dolgozó parasztnak nem tekinthető tulajdonosokkal értesítő íven kell közölni az ingatlancserét. Az érdekeltek az ingatlancseréről közelebbi tájékozódást a Tagosító Bizottság hivatalos helyiségében szerezhetnek és az ingatlan értékelése tekintetében három napon belül írásban észrevételt tehetnek a Tagosító Bizottságnál. Az észrevételek ügyében az Ellenőrző Bizottság dönt. Döntése ellen fellebbezni nem lehet.

ELJÁRÁS A TÁBLÁKBA ESŐ ÉPÜLETEKKEL.

A termelőszövetkezet tagja a táblába eső épületét a tagosítás után is megtartja. Az ilyen épületért tehát csereépületet adni nem kell.

Ha a termelőszövetkezet tagjának a táblán kívül eső ingatlanán van lakóháza, az ingatlant meg kell osztani és a lakóházat megfelelő udvarral és kerttel — legfeljebb azonban 800 m. ö. területtel — a termelőszövetkezeti tag birtokában kell hagyni. Az in-

Hogyan kell a csereingatlant a kulák- és úribirtokosnak kiadni?

Az érdekeltek értesítése az ingatlancseréről.

Termelőszövetkezeti tag épülete.

gatlannak csak ezen felül eső részét lehet csere céljára felhasználni.

**Tagosítást
nem kérő
dolgozó
paraszt
épülete.**

A táblák kialakításánál arra kell törekedni, hogy tagosítást nem kérő dolgozó parasztnak épülete a táblába ne essék. Ha ez elkerülhetetlen, a dolgozó parasztnak a táblába eső épületéért feltétlenül azonos értékű csereépületet kell adni. Azonos értékű csereépület hiányában a tagosítást nem kérő dolgozó parasztot a táblába eső lakóházában meg kell hagyni. Ebben az esetben részére a lakóházzal együtt legfeljebb 800 n.-öl területet kell visszahagyni és a lakóházhoz utat kell biztosítani.

**Úri- és kulák-
birtokos
épülete.**

Lehetőleg el kell kerülni, hogy olyan úri- vagy kulákbirtokos lakóháza essék a táblába, akinek más lakóháza nincs. Ha ezt elkerülni nem lehet, részére lehetőleg azonos értékű csereépületet vagy pénzkártalanítást kell adni, aszerint, hogy a csere céljára megfelelő épület rendelkezésre áll-e.

Ha az úri- vagy kulákbirtokosnak a táblába eső lakóházán kívül máshol is van lakóháza, a táblába eső minden épületéért pénzkártalanítást kell részére fizetni.

Az úri- és kulákbirtokos épületéért járó pénzkártalanítást a Tagosítási Utasítás V. fejezetében írt rendelkezések szerint kell megállapítani. A pénzkártalanítás nem haladhatja meg az épület 1949. évre megállapodott házadóalapjának tizenötszörösét.

TAGOSÍTÁSI JAVASLAT.

A Tagosító Bizottság az ingatlancserék befejezése után — addigi eljárásának eredményéről — tagosítási javaslatot készít. A Bizottságnak a tagosítási javaslatban meg kell állapítania, hogy mennyi a számbavett tagosítandó ingatlanok összterülete, állást kell foglalnia a táblák kialakítására, nagyságára és elhelyezésére, továbbá a szükséges ingatlancserékre és ingatlanmegosztásokra vonatkozólag. A Tagosító Bizottság tehát a tagosítási javaslatban összefoglalja eddigi munkájának eredményét. A javaslatot a Bizottság jóváhagyás végett bemutatja az Ellenőrző Bizottságnak.

Az Ellenőrző Bizottság a tagosítási javaslatot felülvizsgálja, az esetleg szükséges kiegészítéseket, módosításokat a Tagosító Bizottsággal megtárgyalja, azután a javaslatot jóváhagyja és elrendeli a táblák és csereterületek birtokbaadását.

TAGOSÍTÁSI JEGYZŐKÖNYV.

A Tagosító Bizottság a megalakulásáról, a tagosítás előkészítésének és végrehajtásának minden jelentős részletéről az eljárás ütemszakaszainak sorrendjében három példányban tagosítási jegyzőkönyvet készít. **A tagosítási jegyzőkönyv helyes vezetéséért a községi jegyző (városi végrehajtóbizottság elnöke) felelős.** A tagosítási jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell az Ellenőrző Bizottság által gyakorolt ellenőrzések időpontját és eredményét, valamint az Ellenőrző Bizottságnak a Tagosító Bizottság részére adott utasításait. **A tagosítási javaslatot is a tagosítási jegyzőkönyvbe kell felvenni.**

AZ INGATLANOK BIRTOKBAADÁSA.

A csereingatlanok birtokbaadásához valamennyi érdekeltet írásbeli „Értesítés“-sel kell megidézni. Az „Értesítés“-ben pontosan meg kell jelölni a táblába eső, kicserélt ingatlant, valamint az érte adott csereingatlant, továbbá a birtokbaadás időpontját. Az „Értesítés“-t a Tagosító Bizottság elnöke és a községi (kör-) jegyző (városi végrehajtóbizottság elnöke) írja alá és azt a község (város) pecsétjével is el kell látni. Ha a kicserélt ingatlan tulajdonosa nem lakik a községben, az „Értesítés“-t megbízottjának kell kikézbesíteni. Megbízott hiányában az „Értesítés“-t postán kell az érdekelt részére megküldeni.

A birtokbaadás a helyszínen, az ingatlanok egy-egy szerű megmutatásával történik. Az ingatlanok birtokbaadásának nem akadály, ha az érdekelt vagy megbízottja a birtokbaadásnál nem jelenik meg.

Ahol a csereingatlanok nagyobb száma vagy szétosztottsága szükségessé teszi, a Tagosító Bizottság a birtokbaadásra készítsen ütemtervet. Az ütemtervben előre állapítsa meg, hogy az egyes dűlőkben lévő cse-

**Értesítés
a birtokba-
adásról.**

**Hogyan
történik
a birtokba-
adás?**

reingatlanok milyen sorrendben és milyen időpontban (melyik napon, a nap melyik szakában) kerülnek birtokbaadásra. A Tagosító Bizottság elnöke a birtokbaadás végrehajtására a Bizottság tagjaiból szükség esetén két-három birtokbaadó csoportot alakíthat.

A birtokbaadás végrehajtásába be kell vonni a dűlőfelelősöket is. Azoknak az érdekelteknek a névsorát, akik a birtokbaadásnál nem jelentek meg, a birtokbaadás befejezése után át kell adni a községi elöljáróságnak (városi végrehajtóbizottság elnökének) azzal, hogy ezek csereingatlanainak megművelését fokozottabban ellenőrizze.

DOLGOZÓ PARASZTOK, ÁLLAMI GAZDASÁGOK, TERMELŐSZÖVETKEZETEK KÁRTALANÍTÁSA A KICSERÉLT INGATLANON VÉGZETT MUNKÁÉRT, AZ INGATLANON LEVŐ FÁÉRT ÉS LUCERNAVETÉSÉRT STB.

**Dolgozó
parasz-
tok
kár-
talanítása.**

Dolgozó parasztnak a kicserélt ingatlanon a jövő gazdasági évre végzet szántásért, vetésért, kihordott trágyáért vagy más előkészítő munkáért kártalanítás jár, ha a cserébe kapott ingatlanán ugyanilyen munka nincs elvégezve. A gazdasági munkát természetben kell elvégezni és a vetőmagot, trágyát is természetben kell megadni, vagy a dolgozó paraszt kívánsága szerint pénzben kell megtéríteni.

Dolgozó paraszt részére meg kell téríteni a kicserélt ingatlanán lévő élőfa, kerítés, kút, stb. valamint a háromévesnél nem idősebb lucernavetés értékét is, ha a cserébe kapott ingatlanán hasonló értékű faállomány vagy lucernavetés stb. nincs. Az élőfáért, kerítésért, kútért, stb. pénzkártalanítás jár. A lucernavetésért a dolgozó parasztot úgy kell kártalanítani, hogy kat. holdankint 16 kg lucernamagot kell részére kívánsága szerint természetben vagy pénzben adni.

A kártalanítást ki, mikor köteles megtéríteni?

A kártalanítást a birtokbaadástól számított 15 napon belül az köteles kiegyenlíteni, aki a csere folytán nagyobb értéket kapott. A kártalanítást tehát a tagosítást nem kérő dolgozó parasztnak a táblába eső ingatlana után az érdekelt állami gazdaság vagy termelőszövetkezet egyenlíti ki. A termelőszövetkezet tagjának táblán kívül eső, csere céljára felhasznált

ingatlana után pedig az fizeti ki a kártalanítást, aki az ingatlant cserébe kapta.

Dolgozó paraszt kártalanítás fizetésére csak akkor kötelezhető, ha a kártalanítás másik dolgozó parasztnak, vagy az állami gazdaságnak, illetőleg termelőszövetkezetnek jár.

A Tagosító Bizottság a birtokbaadás során köteles megállapítani és az érdekeltekkel közölni, hogy az elvégzett munkáért, fáért vagy lucernavetésért kinek jár kártalanítás és azt ki köteles kiegyenlíteni.

A kártalanítás kérdésében a földbirtokrendezési csoport — minden peres út és fellebbezés kizárásával — a tagosítás befejezése után külön határozatot hoz. Nemfizetés esetén a kártalanítás összegét közadók módjára lehet behajtani. A kártalanítást azonban már a határozat meghozatala előtt lehetőleg egyesség alapján kell kiegyenlíteni.

Az állami gazdaságot és termelőszövetkezetet a csere céljára felhasznált ingatlanán a jövő gazdasági évre végzett szántásért, vetésért vagy az ingatlanon lévő épületért, fáért, lucernavetésért, stb., ugyancsak kártalanítás illeti meg abban az esetben, ha a kialakított táblákon hasonló értékű munka nincs elvégezve vagy hasonló értékű épületek, faállomány, lucernavetés, stb. nincsenek. A kártalanítást az köteles megtéríteni, aki az ingatlant cserébe kapta és a rajta elvégzett munka, illetőleg a rajta levő épület, fa, lucernavetés, stb. értékével gazdagodott.

A Tagosító Bizottság a birtokbaadásra és a kártalanításokra vonatkozó megállapításait folytatólagosan felveszi a tagosítási jegyzőkönyvbe. Ezután a tagosítási jegyzőkönyvet véglegesen lezárja. A jegyzőkönyv egy példányát átadja a községi elöljáróságnak, két példányát pedig az összes tagosítási iratokkal együtt az elnök személyesen viszi be a földbirtokrendezési csoport vezetőjének.

Állami gazdaságok és termelőszövetkezetek kártalanítása.

A birtokbaadás és kártalanítások felvétele a tagosítási jegyzőkönyvbe.

EGYÉB TUDNIVALÓK A TAGOSÍTÁS VÉGREHAJTÁSÁRÓL.

A tagosítás során földmérést csak az Ellenőrző Bizottság valamelyik műszaki tagja, vagy az oda beosztott földmérési szakértő végezhet. Földmérést csak

Mikor lehet földmérést végezni?

kivételes esetben és csak akkor lehet végezni, ha arra a táblák kialakítása, az ingatlancserék érdekében szükséges megosztások vagy a tulajdonközösségek elkerülhetetlen megszüntetése végett feltétlenül szükség van. A felméréshez az érdekelteket meg kell hívni. A felmért táblákat és birtoktagokat határjellel kell el látni.

Hogyan kell eljárni a dolgozó parasztnak nem telekkönyvezett ingatlanával?

Az a dolgozó paraszt, akinek olyan földje kerül a tagosításba, amelynek a tulajdonjogát megszerezte ugyan, de az a telekkönyvben bekebelezve nincs, a tagosítás alatt kérheti a telekkönyvi bekebelezést. A Tagosító Bizottság megvizsgálja a kérelmet (szerződés, tanúk, stb.) és ha a dolgozó paraszt a tulajdonjogot 1948. augusztus 28.-a előtt kétségtelenül megszerezte, a tagosítási jegyzőkönyvben javasolja a bekebelezést. Ha a dolgozó paraszt 1948. augusztus 28. után szerezte meg az ingatlan tulajdonjogát, a Tagosító Bizottság a kérelmet és a hozzátartozó bizonyítékokat azonnal beküldi az ingatlanforgalmi bizottsághoz, hogy az még a tagosítás befejezése előtt döntést tudjon hozni.

Ki viseli a tagosítás költségeit?

A tagosítás költségeit teljes egészében az állam viseli. Tagosítási munkáért tehát senkitől semmiféle címén munkadíjat, vagy költségterítést követelni, illetőleg elfogadni nem szabad.

Milyen díjazás jár a Tagosító és Ellenőrző Bizottság elnökeinek és tagjainak?

A Tagosító és Ellenőrző Bizottság nem közalkalmazott elnökeinek naponként 30, a Bizottságok nem közalkalmazott tagjainak pedig naponként 20 forint díjazás jár, amelyben már a szállásdíj is benne van. Ez a díjazás a tagosítás során ténylegesen munkában töltött napokra jár. Ezenkívül felszámíthatják a ténylegesen felmerült és igazolt utiköltséget is.

Hogyan kapják meg a bizottsági elnökök és tagok díjazásukat.

A bizottsági elnökök és tagok napidíjaikat és utiköltségeiket a földbirtokrendezési csoport vezetője által az elnök kezéhez kiutalt ellátmányból veszik fel.

Ebből az ellátmányból kell kifizetni a tagosítás végrehajtásához szükséges fuvardíjak, határjelek költségeit is. Az elnököknek az ellátmányról pontosan el kell számolniuk.

A községi előjáróság (városi végrehajtóbizottság) a Tagosító és Ellenőrző Bizottság elnökének és tagjainak díjazás ellenében való elszállásolásáról és élelmezéséről gondoskodni köteles. Ezenkívül a szükséges fuvart is köteles előállítani a községre megállapított hatósági díj kifizetése ellenében.

Mivel köteles az előjáróság (városi végrehajtóbizottság) segíteni a Bizottságokat?

Ha a Tagosító vagy Ellenőrző Bizottságnak a földek felméréséhez vagy a határjelek kitűzéséhez, stb. segédmunkaerőre van szüksége, azt az állami gazdaság vagy termelőszövetkezet bocsátja díjtalanul rendelkezésre, amelynek részére a tagosítás történik.

A TAGOSÍTÁS IRÁNYÍTÁSA ÉS ELLENŐRZÉSE.

A földművelésügyi miniszter (Országos Földhivatal) a részleges tagosítással kapcsolatos irányító és ellenőrző jogkörét megyéenként kijelölt egy-egy központi megbízott útján látja el.

A megyei megbízott és a végrehajtóbizottság elnökének feladatai.

A megye területén engedélyezett részleges tagosítások ellenőrzésével és irányításával összefüggő teendők ellátásáért a megyei végrehajtóbizottság elnöke a felelős.

A Tagosító Bizottságok munkáját közvetlenül az Ellenőrző Bizottságok irányítják, ellenőrzik és támogatják. **Az Ellenőrző Bizottság tagjai:**

Az Ellenőrző Bizottság tagjai.

a) a megyei végrehajtóbizottság elnöke által kijelölt elnök,

b) a földbirtokrendezési csoport vezetője által kijelölt közigazgatási szakértő,

c) az Országos Földméréstani Intézet elnöke által kijelölt műszaki szakértő.

A megyei földmérési igazgatóság minden Ellenőrző Bizottság mellé legalább egy-egy földmérési munkában jártas tiszviselőt köteles kirendelni, aki a műszaki munkálatokban segítkezik.

Az Ellenőrző Bizottság:

**Az Ellenőrző
Bizottság
feladatai.**

a) a helyszínen ellenőrzi a részleges tagosítás előkészítését és végrehajtását, ennek során a Tagosító Bizottságok munkájában közvetlenül is résztvesz;

b) a tagosítási javaslatot a helyszínen **részletesen felülvizsgálja**, a felülvizsgálat eredményét a Tagosító Bizottsággal megtárgyalja és szükség esetén a javaslat módosítására, kiegészítésére utasítást ad;

c) a tagosítási javaslatot **jóváhagyja és az ingatlanok birtokbaadását elrendeli**;

d) dönt a Tagosító Bizottsághoz az ingatlanok értékelése kérdésében benyújtott észrevételek ügyében;

e) ellenőrzi az ingatlanok birtokbaadását.

TAGOSÍTÁSI HATÁROZAT, JOGORVOSLATOK.

**Tagosítási
véghatározat.**

A földhirtokrendezési csoport vezetője a tagosítási megváltóknak átvétele után az abban foglalt tagosítási javaslat alapján — három napon belül — tagosítási véghatározatot hoz.

A földhirtokrendezési csoport tagosítási véghatározata ellen csak közérdekből lehet jogorvoslattal élni. A jogorvoslat előterjesztésére jogosult: a Défosz megyei titkársága, a Szővosz megyei köznevelési és az érdekelt állami gazdaság vezetője, illetőleg termelőszövetkezet elnöke. Jogorvoslatot a véghatározat közlésétől számított 15 napon belül a megyei végrehajtóbizottságnál lehet benyújtani.

**Kártalanítási
véghatározat.**

A földhirtokrendezési csoport vezetője az épületek cseréjénél felmerült pénz-kártalanítás, továbbá a kicserélt ingatlanokon végzett munkáért, az ingatlanon lévő élőfáért, valamint lucernavetésért és egyéb javakért járó kártalanítás ügyében külön kártalanítási véghatározatot hoz.

A véghatározatok jóváhagyása.

A tagosítási és kártalanítási véghatározatokat a földművelésügyi miniszter (Országos Földhivatal) hivatalból felülvizsgálja és az esetleges közérdekű jogorvoslatok figyelembevételével határoz a jóváhagyás felől.

A földbirtokrendezési csoport vezetője, a tagosítási véghatározatot a földművelésügyi miniszter (Országos Földhivatal) jóváhagyása után jogerősségi záradékkal látja el és telekkönyvezés végett megküldi az illetékes telekkönyvi hatóságnak.

**Telek-
könyvezés.**

A TAGOSÍTÁSRÓL RENDELKEZŐ JOGSZABÁLYOK ÉS UTASÍTÁSOK.

A mező- és erdőgazdasági ingatlanok részleges tagosításáról a következő jogszabályok és Utasítások rendelkeznek:

1. a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1949. évi 3. sz. törvényerejű rendelete (Tvr.),
2. a földművelésügyi miniszter 16.100/1950. (VIII. 23.) F. M. számú rendelete (Vr.),
3. az Országos Földhivatal 8132/XX/30/1950. számú „Tagosítási Utasítás“-a (T. U.),
4. az Országos Földméréstani Intézet 1840/1950. számú „Műszaki Utasítás“-a (M. U.),
5. a részleges tagosítás egységes végrehajtásának megkönnyítésére szolgáló, Műszaki Utasításhoz mellékelt űrlapok, iratminták.

A földművelésügyi miniszter mindezeket a jogszabályokat és utasításokat összegyűjtve, külön kiadta és a tagosításban résztvevő szervek rendelkezésére bocsájtotta.

Sem ezt a „Tájékoztatót“, sem a „Jogszabályok gyűjteményét“ a végrehajtásban érdekelt szervek tagjain kívül másnak átadni nem szabad.